

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра німецької філології

«Затверджую»

Проректор

з науково-педагогічної роботи

проф. Михайлишин Г.Й. _____

« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методика навчання основної іноземної мови»
(німецької)

Галузь знань: 01. Освіта

Спеціальність: 014. Середня освіта

Спеціалізація: 014.02. Мова і література (німецька)

ОКР: бакалавр

факультет іноземних мов

Робоча програма з «Методики навчання основної іноземної мови» (німецької)
для студентів IV курсу спеціальності 014. Середня освіта; спеціалізації 014.02.
Мова і література (німецька). « ____ » _____ 2018. ____ 15 ____ стор.

Розробник: Маруневич Божена Михайлівна, доцент кафедри німецької
філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології
Протокол від _____ 2018р. №1

Завідувач кафедри
_____ (Остапович О.Я.)

Схвалено навчально-методичною радою факультету
Протокол від 24 вересня 2018 р. №1
« ____ » _____ 2018 р.

Голова _____ (Угринюк Р.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8,0 VII сем. – 5,0 VIII сем. – 3,0	Галузь знань 01.Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 014. Середня освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 240 VII сем. – 150 VIII сем. – 90		7-8-й	
		Лекції	
	Спеціалізація 014.02. Мова і література (німецька)	год.	
		Практичні, семінарські	
		7 сем. – 74 год. 8 сем. – 52 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		7 сем. – 76 год. 8 сем. – 38 год.	
		Вид контролю:	
		7 сем. – залік 8 сем. – екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 60% : 40%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Інтеграція України в Європейське співтовариство та її участь в глобальних процесах значно актуалізували потребу в підвищенні рівня володіння німецькою мовою громадянами нашої країни. Окрім потреби німецької мови для сфер торгівлі, туризму, міжнародних відносин значно зросло її використання в галузі освіти. Співпраця науковців і педагогів з колегами за кордоном, а також участь українських студентів і учнів у різноманітних програмах обміну, конкурсах і т. ін. вимагають від них високого рівня володіння іноземною мовою, чого можливо досягти тільки за умови підвищення стандартів навчання німецької мови на всіх рівнях освітньої системи. Традиційні підходи до навчання іноземної мови як предмета шкільної програми, а не життєво необхідного вміння здійснювати ефективну іншомовну комунікацію, посилені академічними традиціями викладання філологічних дисциплін в університетах, більше не задовольняє потреб сьогодення. Сьогодні, Рада Європи вважає багатомовність її громадян та високі стандарти освіти запорукою економічного розвитку країн-учасниць, тому нею були розроблені міжнародно визнані стандарти володіння іноземними мовами, основні з яких відображені в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти (2001). Цей документ використовується найвищими інституціями управління освітою та незалежними центрами оцінювання у багатьох країнах світу як надійне джерело встановлення стандартів, яких потрібно досягти на різних рівнях освіти. Україна також приєдналася до цього процесу і почала встановлювати рівні володіння німецькою мовою, на які слід орієнтуватися випускникам загальноосвітніх, вищих навчальних закладів, здобувачам наукового ступеня доктора філософії та вчених звань. Проте, існує невідповідність між тим, що рекомендується, та реальною ситуацією, і досягнення цих стандартів буде залишатися нездійсненою мрією до тих пір, поки стандарти навчання німецької мови в школах і університетах не будуть суттєво підвищені. Саме це є основною **метою** нової Програми методичної підготовки вчителя на рівні бакалавра, розробленої в рамках спільного проекту Британської Ради в Україні та Міністерства освіти і науки України «Шкільний вчитель нового покоління», яка і представлена у цьому документі.

Основним **завданням** є розвинути у студентів розуміння ключової ролі умінь при комунікативному навчанні німецької мови в загальноосвітніх навчальних закладах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти**:

1. аналізувати навчальний матеріал, який спрямований на формування мовленнєвих умінь, і визначати його мету;
2. відбирати автентичні тексти для читання та аудіювання, створювати завдання для різноманітних і навчальних цілей;
3. визначати проблеми, з якими учні можуть зіткнутися при оволодінні рецептивними і продуктивними вміннями;
4. розробити серію завдань, які зорієнтовані на розвиток продуктивних умінь, з урахуванням потреб учнів і різноманітних навчальних цілей ;

5. планувати серію завдань, які інтегрують уміння сприймати на слух, говорити, читати та писати німецькою мовою;
6. розробляти плани уроків для використання з певною групою учнів;
7. оцінювати підручники на предмет використання в конкретному навчальному контексті;
8. відбирати існуючі тести та розробляти нові для поточного та підсумкового оцінювання учнів;
9. оцінювати уміння учнів сприймати на слух, говорити, читати та писати німецькою мовою, використовуючи існуючі критерії;
10. визначати різні типи помилок в усному та писемному мовленні учнів і реагувати на них відповідно;
11. рефлексувати над власним навчанням у змістових модулях 3 і 4.

Ключовою компетентністю, на яку спрямований курс «Методика навчання основної іноземної мови» (німецької), є здатність особистості до ефективної професійно-методичної діяльності у середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Іншими компетентностями є:

- 1) професійно-орієнтована комунікативна компетентність** – здатність особистості брати участь в іншомовному міжкультурному спілкуванні, яка розглядається як комплексна система взаємозв'язаних компонентів: знань, умінь та навичок.
- 2) методична компетентність**, компонентами якої є окремі компетенції:
 - знання про основні теоретичні положення методики навчання німецької мови: цілі, зміст, методи, принципи та засоби навчання;
 - знання про методи та методичні прийоми формування мовної компетенції;
 - знання про особливості організації та планування навчально-виховного процесу на початковому, середньому та старшому етапах навчання;
 - розуміння потреб учнів у вивченні німецької мови та здатність знаходження шляхів для їх задоволення;
 - здатність рефлексувати над процесами вивчення німецької мови учнями;
 - здатність враховувати психологічні та соціальні чинники, що впливають на поведінку учня під час навчання;
 - розуміння концепції навчальної автономії учнів та її вплив на процеси навчання і учіння;
 - здатність планувати навчання мовних аспектів у комунікативних контекстах.

Таким чином, у результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- оволодіти ґрунтовними знаннями теорії навчання німецької мови та володіти основними методичними поняттями;

- свідомо обґрунтовувати підходи до навчання, навчальні методи та методичні прийоми;
- визначати навчальні потреби учнів з німецької мови та навчальні дії і матеріали для задоволення цих потреб;
- спостерігати за ходом уроку німецької мови;
- аналізувати мовний матеріал, запланований на уроці;
- визначати цілі, завдання та результати учіння на урок та серію уроків;
- розуміти принципи рефлексії, співпрацювати з колегами, обмінюючись досвідом та знаннями;
- слідкувати за новими тенденціями в галузі навчання іноземних мов;
- розуміти концепцію навчальної автономії учнів та розвивати власну навчальну автономію.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Особливості навчання іноземної мови у школах різного ступеню	
Заняття	Зміст
1.	Навчання молодших школярів (1-4 класи). Практична мета. Психофізіологічні особливості учнів.
2.	Навчання школярів основної школи(5-9 класи). Визначення провідних видів мовленнєвої діяльності. Психофізіологічні вікові особливості. Використання прийомів та способів навчання, які активізують розумово-мовленнєву діяльність учнів.
3.	Навчання учнів старшої школи (10-12 класи). Практична мета. Вікова характеристика учнів. Індивідуалізація навчання та самостійна робота.
4.	Державний освітній стандарт з іноземної мови. Основні компоненти змісту загальної середньої освіти. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.
5.	Сучасні підходи і методи навчання іноземних мов молодших школярів (мовні ігрові вправи, театралізована гра, змагання, індивідуальна, фронтальна та парна форми роботи, рухливі ігри, вірші, пісні, римівки та ін.)
6.	Методичні прийоми навчання вимови. Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Навчання звуків німецької мови. Вправи на рецепцію та репродукцію звуків. Навчання інтонації німецької мови.
7.	Методичні прийоми навчання читання. Формування навичок техніки читання. Труднощі у навчанні читання. Вправи з техніки читання.
8.	Навчання лексичного матеріалу. Процес засвоєння лексичного матеріалу. Автоматизація дій з новими лексичними одиницями. Основні типи вправ.
9.	Навчання граматичного матеріалу. Поняття «граматична структура» і «зразок мовлення». Ознайомлення з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Вправи для автоматизації дій з активним граматичним матеріалом.
Тема 2. Методи дослідження в методиці викладання іноземних мов.	
1.	Експеримент як вид практичної діяльності дослідника: гіпотези, формулювання дослідницького питання. Методи дослідження: основні та допоміжні методи.

Заняття	Зміст
2.	Планування експерименту. Вибір проблеми дослідження. Експериментальний план. Етапи проведення експерименту: організація, реалізація, констатація, інтерпретація.
3.	Види експериментів: за значущістю, за умовами проведення, за складністю організації. Розвідувальний та природний експеримент. Дослідне навчання. Дослідні та контрольні класи.
4.	Огляд літератури. Формулювання гіпотези та визначення плану емпіричного дослідження. Аналіз літературних джерел з педагогіки, психології, психолінгвістики, лінгвістики та методики навчання іноземних мов.
5.	Визначення практичного і теоретичного значення та методологічної основи дослідження. Визначення вибірки досліджуваних.
6.	Організація та проведення анкетування та тестування. Методика укладання анкет. Діагностичні, прогностичні, констатуючі та змішані тести.
7.	Проведення дослідження. Етапи дослідження: організація, реалізація, констатація, інтерпретація.
8.	Аналіз отриманих даних. Якісна і кількісна характеристика. Обробка результатів дослідження. Інтерпретація результатів. Презентація отриманих даних.
9.	Дослідження вчителя: структура педагогічних здібностей, характеристика основних функцій та педагогічних умінь. Аналіз уроку в діяльності вчителя.
Тема 3. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови.	
1.	Форми реалізації індивідуального підходу: самостійна робота під керівництвом вчителя, автономне навчання, самостійне оволодіння без допомоги вчителя, індивідуальна робота. Цілі індивідуалізації: основні та допоміжні цілі. Види індивідуалізації.
2.	Психологічна структура індивідуальності. Підструктури: спрямованості, соціального досвіду, форм відображення, біологічних властивостей.
3.	Методи дослідження індивідуальності: анкетування, дидактичне тестування, психологічне тестування, соціальне тестування. Атлас індивідуально-психологічних особливостей учнів.
4.	Види вправ для формування розвиваючої індивідуалізації. Види вправ для розвитку формуючої індивідуалізації.

Заняття	Зміст
5.	Концепція автономного навчання. Автономія учня та автономне навчання. Основні вміння автономної особистості.
6.	Сучасні методи автономного навчання: тандем-метод, метод проектів, метод презентації інформації, практичні методи.
7.	Метод проектів як один із засобів оптимізації автономного навчання. Етапи реалізації проекту: планування, виконавчий, презентаційний, підсумковий.
8.	Використання методу проектів на уроці німецької мови: вибір теми проекту, планування ходу проекту. Збір інформації. Презентація проекту. Оцінювання та аналіз проекту.
9.	Зразок уроку з використанням проектної технології у навчанні іноземних мов.
Тема 4. Інформаційні і комунікаційні технології у навчанні іноземних мов.	
1-2	Сучасні навчальні технології. Типи навчальних технологій: інтерактивне навчання, особистісно-орієнтоване навчання, ігрові технології, мультимедійні технології та ін.
3-4	Навчання аудіювання і говоріння за допомогою онлайн-аудіо, відео та подкастів.
5-6	Використання навчальних платформ Moodle та Ed-Era. Що таке Moodle в Україні?
7-8	Використання інтерактивної дошки на уроці німецької мови. Види інтерактивних дощок. Принципи роботи та можливості мультимедійного комплексу.
9.	Мобільний телефон як навчальний засіб на заняттях з німецької мови. Переваги та недоліки використання мобільного телефона. Приклади використання.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.	
Заняття	Зміст
1.	Особливості іншомовного міжкультурного спілкування. Міжкультурне спілкування як обмін інформацією і як взаємодія.

2.	Загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності.
3.	Цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.
4.	Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності. Вправи і завдання.
5.	Засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності.
6.	Технології міжкультурного спілкування на заняттях з іноземної мови.
7.	Проект як засіб подолання стереотипів і упередженого ставлення.
8.	Непорозуміння у міжкультурній комунікації.
9.	Непорозуміння в українсько-німецькій комунікації.
Тема 2. Тестовий контроль у навчанні іноземних мов.	
1.	Тестовий контроль як ефективний засіб організації контролю у навчанні німецької мови.
2.	Поняття «лінгводидактичний тест». Показники якості тесту: валідність, диференційна здатність, практичність та економічність.
3.	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної освіти.
4.	Стандартизовані та нестандартизовані тести.
5.	Тести навчальних досягнень.
6.	Тести загального володіння іноземною мовою.
7.	Діагностичні тести.
8.	Тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови.
9.	Тестове завдання. Структура тесту.
Тема 3. Позакласна робота з іноземної мови.	
1.	Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи.
2.	Принципи організації позакласної роботи.
3.	Форми позакласної роботи.
4.	Тиждень німецької мови. Етапи підготовки і проведення.
5.	Основні характеристики видів позакласної роботи.
6.	Індивідуальна позакласна робота.
7.	Заходи загального характеру: конкурс, гра, олімпіада, вікторина.
8.	Заходи культурно-масового характеру: традиції країни, вечір-портрет (життя і діяльність письменника), вечір-зустріч (з цікавими людьми)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма навчання						
	Усього	у тому числі					
		лекції	практ.	лаб.	інд.	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль 1. Підготовка до навчання							
Тема 1. Особливості навчання іноземної мови у школах різного ступеню	36	-	18	-	-	18	
Тема 2. Методи дослідження у методиці викладання іноземної мови	36	-	18	-	-	18	
Тема 3. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови	36	-	18	-	-	18	
Тема 4. Інформаційні і комунікаційні технології у навчанні іноземної мови	42	-	20	-	-	22	
Разом за змістовим модулем 1	150	-	74			76	
Змістовий модуль 2. Підготовка до навчання							
Тема 1. Методика формування соціокультурної компетентності.	30	-	18	-	-	12	
Тема 2. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови.	30	-	18	-	-	12	

Тема 3. Позакласна робота з іноземної мови.	30	-	16	-	-	14	
Разом за змістовим модулем 2	90	-	52	-	-	38	
Усього годин	240	-	126	-	-	114	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Особливості навчання іноземної мови у школах різного ступеню.	18
2.	Методи дослідження в методиці викладання іноземних мов.	18
3.	Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови.	18
4.	Інформаційні і комунікаційні технології у навчанні іноземних мов.	20
5.	Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.	18
6.	Тестовий контроль у навчанні іноземних мов	18
7.	Позакласна робота з іноземної мови	16
Разом		126

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості навчання іноземної мови на початковому етапі навчання.	18
2.	Методи дослідження у класі.	18
3.	Форми індивідуалізації процесу навчання німецької мови.	18
4.	Використання інформаційних і комунікаційних технологій на уроці німецької мови.	22
5.	Технології міжкультурного спілкування на уроці німецької мови.	12

6.	Тестові завдання. Структура тесту.	12
7.	Ефективні форми позакласної роботи з німецької мови.	14
Разом		114

7. Методи навчання: практичні заняття у формі бесіди, дискусії, ділової гри, проекту, підготовка творчих завдань і повідомлень на задану тему.

8. Методи контролю:

Система контролю та оцінювання навчальних досягнень з методики навчання основної іноземної мови охоплює :

- поточний контроль (усне опитування та тестові завдання);
- модульний контроль (підсумкова к/р);
- підсумковий контроль (екзамен).

9. Система оцінювання знань з курсу методики навчання ОІМ

Форма контролю – екзамен

Шкала оцінювання

Таблиця 1

Контроль	Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Всього
Ваговий коефіцієнт	10	5	5	
Максимальна к-ть балів	50	25	25	100
	“5” – 50 “4” – 40 “3” – 30 “2” – 20	“5” – 25 “4” – 20 “3” – 15 “2” – 10	“5” – 25 “4” – 20 “3” – 15 “2” – 10	

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок

Таблиця 2.

Рівень навчальних досягнень	Бали			Критерії оцінювання
	Націон. шкала	Шкала ECTS		
		2....5	1....100	
Високий	5	90-100	A	Демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки. висловлюється без утруднень у доборі виразів, чітко й логічно формує думку й точку зору, представляє чіткі висловлювання на складні теми; виконує завдання, не передбачені програмою; вільно використовує знання для виконання поставлених завдань.

Достатній	4	75-89	B,C	Демонструє достатні знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у формулюванні висновків; представляє детальні висловлювання, наводячи аргументи; виконує завдання, передбачені програмою; має стійкі навички на виконання практичних завдань.
Задовільний	3	60-74	D,E	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; відтворює певну частину навчального матеріалу, має елементарні нестійкі навички виконання практичних завдань; може вживати серії виразів, щоб будувати прості зв'язні висловлювання, може переказати зміст прочитаного, але допускає помилки у мовленні, не вміє аргументувати свою точку зору.
Низький	2	35-59	Fx	Має фрагментарні знання (менше половини навчального матеріалу), відсутні уміння висловлювати свою думку; виконують частину завдань за допомогою викладача; допускає суттєві помилки.
Незадовільний	1	1-34	F	Не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання з допомогою викладача; може використовувати лише прості речення та вирази для висловлення думки; допускає грубі помилки.

10. Методичне забезпечення

Базовий і допоміжні підручники, додатковий навчально-методичний матеріал, нормативні документи, ілюстративний матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

№	Підручник	К-сть примірників у бібліотеці
1.	Жовківський А. М. Методичні засади навчання німецької мови в середній школі: навчальний посібник / А. М. Жовківський, В. І. Кушнерик. – Чернівці: Книги – XXI, 2007.-168с.	14 примірників
2.	Маруневич Б. М. Навчально-методичний посібник з курсу методики навчання німецької мови «Hören und Sprechen». – Івано-Франківськ: Гостинець, 2005. – 40с.	електронний ресурс
3.	Маруневич Б. М. Навчально-методичний посібник з курсу методики навчання німецької мови «Sprachlernspiele für den Deutschunterricht». – Івано-Франківськ: Гостинець, 2006. – 40с	електронний ресурс
4.	Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник /Колектив авторів під кер. проф. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002 – 328с.	4 примірники та електронний ресурс
5.	Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – М.: Просвещение, 1991. – 287с.	6 примірників

Додаткова література

1. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностр. языке: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1985. – 160с.
2. Іноземні мови // Науково-методичний журнал. – К.: Київ. держ. лінгв. ун-т: в-во «Ленвіт» (щорічні видання)
3. Методика обучения немецкому языку в средней школе / Под ред. В. А. Бухбиндера. – К. : ВШ, 1984. – 201 с.
4. Storch, Günther . Deutsch als Fremdsprache. Eine Didaktik. – München: Fink Verlag, 1999. – 326 s.
5. Spiele für den FU/Claudia Koliander. – Wien: Sprachenreferat, 1999. – 110 s.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.library.ukma.edu.ua/> - нове (<http://www.library.ukma.kiev.ua/>)
2. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <http://dnpb.gov.ua/ua/>